

MURAT ÖZBAY SERİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Tuğçe DAŞÖZ*

Geliş Tarihi: Şubat, 2016

Kabul Tarihi: Mart, 2016

Akademik hayatına 1988 yılında Gazi Üniversitesinde okutman olarak başlayan Murat Özbay, 1998 yılında Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümüne ilk öğretim üyesi olarak atandı ve bölümün yapılandırma çalışmalarını yürüttü. Bunun yanı sıra, Türkiye’de bazı üniversitelerin Türkçe Eğitimi Bölümlerinin kuruluşunda da görev aldı. Türkçe Eğitimi alanının ilk bilim uzmanı, ilk doktoru, ilk doçenti ve ilk profesörü olan Özbay, Afganistan Cumhuriyeti Kabil Üniversitesi Dil ve Edebiyat Fakültesi Türkçe Bölümü ile Moldova Cumhuriyeti Gagauz Yeri Komrat Devlet Üniversitesi Millet Kültürü Fakültesi Türkoloji Bölümünün kuruluş faaliyetlerini de yürüttü.

Bölüm başkanlığı süresinde altmışa yakın doktora, yüze yakın yüksek lisans öğrencisi olarak üniversitelere akademisyen yetiştirdi. Türkçe öğretimiyle ilgili pek çok makalesi; yazar, editör ve danışman olarak 102 kitapta imzası bulunan Özbay, aşağıdaki fotoğrafta da görüldüğü üzere, kendi ad ve soyadındaki harflerle “MURAT ÖZBAY” serisini kaleme aldı. Hepsini birbirinden değerli on kitabın çoğu, alanında ilk olma özelliği göstermektedir.

Bu yazının amacı, işte söz konusu kitap serisinin tanıtımını yapmaktır.

* Arş. Gör.; Gazi Üni. Gazi Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Böl. tugcedasoz@gmail.com.

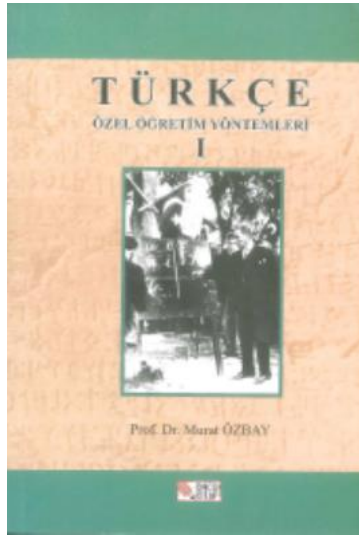
1. **Murat Özbay (2008). Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Ankara: Öncü Kitap, ss. 271, ISBN 978-975-7447-46-7**

Bir bilim dalındaki kaynakların tespit edilip değerlendirilmesi, o bilim dalındaki gelişme ve ilerlemelerin göstergesidir. Türkçe eğitimi alanında da böyle bir tespiti ihtiyaç duyulmaktadır. “MURAT ÖZBAY” serisinin ilk kitabı, sırtında ‘M’ harfini taşıyan Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Öncü Kitap tarafından 2008 yılının Ocak ayında 271 sayfa olarak yayımlanmıştır. Özbay, başta dört temel dil becerisi (dinleme, konuşma, okuma, yazma) olmak üzere dil politikası, çocuk psikolojisi, çocuk gelişimi, dilbilim, yabancı dil öğretimi, çocuk edebiyatı alanlarıyla ilgili makale, kitap, bildiri ve tezler ile bilinen bazı temel dil bilgisi ve kompozisyon kitaplarını tespit

ederek bunların künyelerine yer vermiştir. Türkçe Öğretimi Kaynakçası, kitaplar, makaleler, tezler ve internet adresleri olmak üzere dört bölümde tanzim edilmiştir. Bir bilim dalı olarak Türkçenin eğitimi ile ilgili çalışmaların künyelerinin bir arada bulunduğu bu kitap, alanla ilgili çalışma yapacak kişiler için kılavuz niteliğindedir.

2. **Murat Özbay (2008). Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, Ankara: Öncü Kitap, ss. 268, ISBN 978-975-7447-36-8**

Serinin ikinci kitabı, sırtında “U” harfini taşıyan Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I olup 2008 yılının Eylül ayında yine Öncü Kitap tarafından yayımlanmıştır. 268 sayfalık bu kitap, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulunun yeni programlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Kitapta, Türkçe öğretiminde öğrencilerin, kazanımlar ve etkinlikler yoluyla okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmenin amaçlandığı belirtilmiş; çocuklarımızın Türkçenin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak dilimizi doğru, güzel ve etkili kullanmaları, dil sevgisi ve bilinci kazanmalarının önemi vurgulanmıştır.

Yedi bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde, Türkçe öğretiminin temel kavramları; ikinci bölümünde, Türkçe öğretiminin yasal dayanakları; üçüncü bölümünde, Türkçe öğretiminin ilkeleri; dördüncü bölümünde, çocukta dil gelişimi; beşinci bölümünde, Türkçe öğretiminde yöntemler; altıncı bölümünde, Türkçe öğretiminde eğitim ortamları; yedinci bölümde ise ilk okuma yazma öğretimi yer almaktadır. Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının, edebiyat, Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin faydalanabileceği bir eserdir.

3. Murat Özbay (2009). Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II, Ankara: Öncü Kitap, ss. 263, ISBN 978-975-7447-30

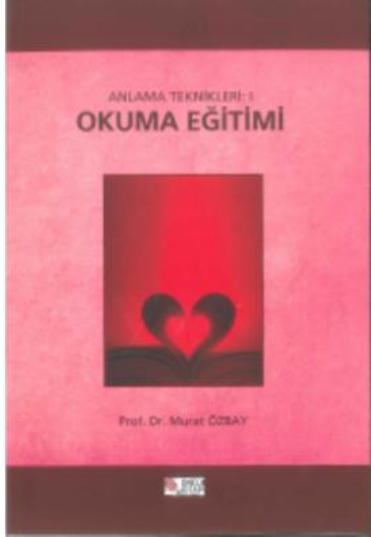
Bilgi çağında, eğitimin temel amacının; düşünen, anlayan, yorumlayan, bilgi üreten, sorun çözen ve bilimsel düşünen bireyler yetiştirmek olduğunu ifade eden Özbay, bilginin hızla yenilenecek üretildiğini, birey ve toplumun geleceğinin; bilgiye ulaşma, onu kullanma ve üretme becerilerine bağlı bulunduğunu, bu becerilerin kazandırılması ve hayat boyu sürdürülmesinde de bilgi üretimi ve beceriye dayalı bir Türkçe eğitiminin şart olduğunu belirtmektedir.

Bu düşünceler çerçevesinde kaleme alınan kitap, yeni programlara göre hazırlanmış olup Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I adlı kitabın devamı niteliğindedir. Özbay, ilk kitapta

Türkçe öğretimini genel çerçevede ele alırken bu kitapta her bir dil becerisini ayrı ayrı değerlendirmiştir. Ayrıca, becerilerle ilgili teorik bilginin yanı sıra bunların nasıl geliştirilebileceğine dair uygulama çalışmaları da bulunmaktadır.

Kitap, yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde okuma; ikinci bölümde dinleme; üçüncü bölümde konuşma; dördüncü bölümde yazma becerilerinin geliştirilmesine; beşinci bölümde dil bilgisi öğretimine; altıncı bölümde, Türkçe öğretimi için ölçme ve değerlendirmeye; yedinci bölümde ise uygulama çalışmalarına yer verilmiştir. Sırtında "R" harfini taşıyan ve serinin üçüncü kitabı olan Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II de yine Öncü Kitap, 2009 yılında yayımlanmıştır.

4. Murat Özbay (2010). Anlama Teknikleri: I Okuma Eğitimi, Ankara: Öncü Kitap, ss. 260, ISBN 978-975-7447-60-3

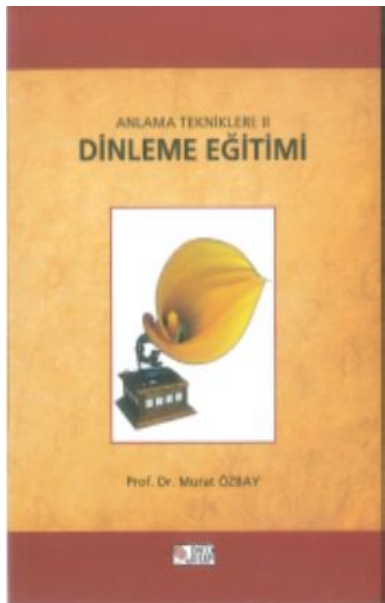

Okuma, anlamanın önemli bir unsurudur. Bu nedenle, okumanın, eğitim alanında, her ders için önemli bir araç olduğu söylenebilir. Eğitim sistemimizde bütün derslerin büyük bir kısmında, 'okuma' gerekli olduğu için bu alanda zayıf bir öğrencinin başarılı olamayacağını ifade eden Özbay, okumanın gelişebilen ve geliştirilebilen bir beceri olduğunu vurgulamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulunun yeni programlarına uygun olarak hazırlanan Anlama Teknikleri: I Okuma Eğitimi, Öncü Kitap tarafından 2010 yılının Eylül ayında, sırtında serinin "A" harfini taşıyan dördüncü kitap olarak yayımlanmıştır.

Öğretmen adaylarına, edebiyat, Türkçe ve sınıf öğretmenlerine katkı sağlayacağı düşünülen kitap yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde okuma kavramı; ikinci bölümde metin türleri; üçüncü bölümde okuma eğitimi; dördüncü bölümde Türkçe öğretim programlarında okuma eğitimi; beşinci bölümde okuma eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler; altıncı bölümde ölçme ve değerlendirme; yedinci bölümde ise uygulama çalışmaları başlıklarıyla okuma eğitimi en ince ayrıntısına kadar ele alınmıştır.

5. Murat Özbay (2010). Anlama Teknikleri: II Dinleme Eğitimi, Ankara: Öncü Kitap, ss. 260, ISBN 978-975-7447-59-7

Dünyada ve ülkemizde, dinleme becerisi ihmal edilmiş bir alandır. Bu becerinin anne karnından itibaren kendiliğinden gelişme gösterdiği varsayılmaktadır. Ancak Özbay, dinleme becerisinin bireylerde kendiliğinden var olduğu ve bunu geliştirmek için herhangi bir eğitime gerek olmadığı algısının yanlış bir kanı olduğunu ifade etmekte, dinlemenin bireyde doğuştan olduğunu ancak bu becerinin eğitimle gelişme gösterebildiğini vurgulamaktadır. Bilgi edinme ve öğrenme yolu olarak dinlemenin, en etkin biçimde kullanılması gerektiğini; dinleme becerisi gelişmiş bireylerin, eğitim- öğretim hayatlarında, bu becerisi

gelişmemiş bireylere göre daha başarılı olabildiğini belirtmektedir.

Dinleme becerisi alanında Türkiye’de yazılmış ilk kitap olan Anlama Teknikleri: II Dinleme Eğitimi, sırtında serinin “T” harfini taşıyan beşinci kitap olup Öncü Kitap tarafından 2010 yılının Eylül ayında 260 sayfa olarak yayımlanmıştır.

Kitabın, öğretmen adaylarına, edebiyat, Türkçe ve sınıf öğretmenlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Birinci bölümde beyin, dil becerileri ve bellek; ikinci bölümde dinleme becerisi; üçüncü bölümde dinleme eğitimi; dördüncü bölümde dinleme türleri ve eğitimi; beşinci bölümde dinlemeyi etkileyen faktörler; altıncı bölümde ölçme ve değerlendirme; yedinci bölümde ise uygulama çalışmaları yer almaktadır.

6. Murat Özbay (2010). Türkçe Öğretimi Yazıları, Ankara: Öncü Kitap, ss. 267, ISBN 978-975-7447-71-9

“MURAT ÖZBAY” serisinin altıncı kitabı, Türkçe Öğretimi Yazıları adıyla yayımlanmıştır. Öncü Kitap tarafından 2010 yılının Ocak ayında 267 sayfa olarak basılmıştır ve sırtında “Ö” harfini taşımaktadır. Her geçen gün öneminin daha da arttığı dil eğitimi ve öğretimi alanında yapılan çalışmaların araştırılması, incelenmesi, değerlendirilmesi de ehemmiyet kazanmaktadır. Özbay, özellikle sınıf ve Türkçe öğretmenleri, Türkçe eğitimi bölümü öğrencileri ile öğretim elemanlarından gelen talepler doğrultusunda, çeşitli dergilerde yayımlanmış yazıları ile sempozyumlarda sunduğu bildirilerinden yirmi iki çalışmasını

bu kitapta toplamıştır. Alanın ilk profesörü olan Özbay’ın çalışmalarını kitaplaştırarak bir araya getirmesi araştırmacıların bunlara ulaşmalarını kolaylaştırmıştır. Özbay bu çalışmalarıyla da pek çok araştırmacıya yol göstermektedir.

7. Murat Özbay (2011). Türkiye Adalet Akademisi Hâkim ve Savcı Adaylarının Yazma Becerileri, Ankara: Öncü Kitap, ss. 260, ISBN 978-975-01137-8-9

Hâkim ve savcı adaylarının Türkçeyi iyi kullanamadıkları takdirde göreve başladıklarında birtakım anlama, anlatma ve iletişim sorunları ile karşı karşıya kalacaklarını ifade eden Özbay, hâkim ve savcı adaylarının edindikleri birikimlere yenilerini eklemelerinin, problem çözme becerilerine sahip olmalarının Türkçe dil becerilerinin gelişim düzeyine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle kaleme aldığı kitabın amacı, hâkim ve savcı adaylarının mevcut durumlarını tespit ederek bu becerilerini geliştirmektir.

Giriş, araştırmanın yöntemi, bulgular ve yorum, sonuç ve öneriler, yazılı anlatım çalışmaları olmak üzere beş bölümden oluşan Türkiye Adalet Akademisi Hâkim ve Savcı Adaylarının Yazma Becerileri, serinin, sırtında “Z” harfini taşıyan yedinci kitabıdır ve Türkiye Adalet Akademisi tarafından yayımlanmıştır. 2011 yılının Ocak ayında basılmış olan kitap 260 sayfadan müteşekkildir.

8. Murat Özbay (2011). KKTC Ortaokul Öğrencilerinin Okuma ve Yazma Becerileri, Ankara: Öncü Kitap, ss. 264, ISBN 978-975-7447-97-9

“MURAT ÖZBAY” serisinin sekizinci kitabı, “B” harfini taşıyan KKTC Ortaokul Öğrencilerinin Okuma ve Yazma Becerileri, Öncü Kitap tarafından 2011 yılının Nisan ayında 264 sayfa olarak yayımlanmıştır. Türkçe, KKTC’de 1571 yılından beri yaşamakta ve varlığını sürdürmektedir. Kıbrıs’ta ana dili öğretiminin Osmanlı döneminde başladığını, çeşitli dönemlerde yaşanan birtakım olumsuzluklara rağmen günümüze kadar Türkiye’nin desteği ile sürdürüldüğünü vurgulayan Özbay, KKTC eğitim sisteminin kendisine Türkiye eğitim sistemini örnek aldığını belirtmektedir. Günümüzde ilkokul ve ortaokullarda

uygulanan Türkçe programlarının Türkiye'deki programlarla paralellik gösterdiği de ifade edilmektedir.

Kitabın yazılış amacı, KKTC ortaokullarında öğrenim gören çocukların okuma ve yazma becerilerinin durumunu tespit etmek ve konuyla ilgili öneriler geliştirmektir. Kitap, Kıbrıs Türk eğitim tarihine genel bir bakış, kavramsal çerçeve, okuma ve yazma becerileriyle ilgili araştırmalar, yöntem, bulgu ve yorumlar, sonuç ve öneriler olarak altı bölümden oluşmaktadır.

9. Murat Özbay (2013). Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırma ve İncelemeler, Ankara: Öncü Kitap, ss. 272, ISBN 978-605-4512-40-9

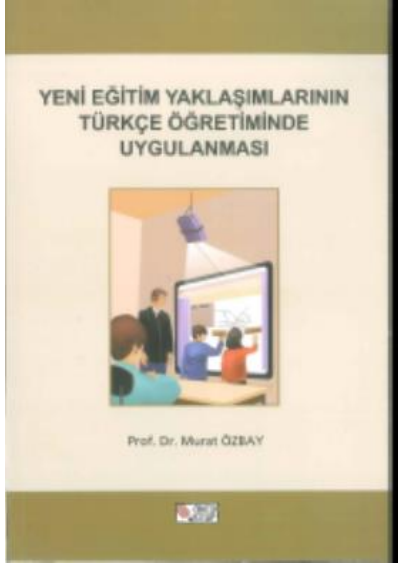

Dilin doğru ve yerinde kullanımı ancak iyi öğretilmesiyle gerçekleşmektedir. Günümüz Türkçe öğretiminde, dört temel dil becerisini geliştirmenin yanı sıra metinler arası düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz sentez yapma ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesinin de anlaşılması gerektiğini ifade eden Özbay, dil eğitiminin bir diğer amacının da bireyleri çağın gereklerine uygun olarak yetiştirmek olduğunu belirtmektedir.

Yaşadığımız yüzyılın, iletişim çağı olduğunu vurgulayan Özbay, insanların birbirleriyle iletişim kurma ihtiyaçlarının hızla arttığını, bu nedenle, toplumu oluşturan bütün bireylere sağlıklı iletişim kurmalarını sağlayacak dil becerilerinin kazandırılması gerektiğini ifade etmektedir.

Türkçe eğitimi alanına yüzlerce akademisyen yetiştiren yazarın, öğrencileri ile yazdığı, çeşitli dergilerde yahut sempozyumlarda sunduğu on dört çalışmasının yer aldığı, sırtında serinin "A" harfini taşıyan dokuzuncu kitabı Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırma ve İncelemeler, yine Öncü Kitap tarafından 2013 yılının Ağustos ayında 272 sayfa olarak yayımlanmıştır.

10. Murat Özbay (2015). Yeni Eğitim Yaklaşımlarının Türkçe Öğretiminde Uygulanması, Ankara: Öncü Kitap, ss. 257, ISBN 978-605-9058-15-5

“MURAT ÖZBAY” serisinin tamamlandığı son kitap Yeni Eğitim Yaklaşımlarının Türkçe Öğretiminde Uygulanması, yine Öncü Kitap tarafından, 2015 yılının Nisan ayında yayımlanmıştır. Eğitim- öğretim alanında son yıllarda kalıcı ve etkili öğrenmeyi sağlamak amacı ile geleneksel yöntemlerden farklı olarak öğrencilerin rol ve sorumluluk aldığı, yaparak yaşayarak öğrendiği, sorguladığı ve problem çözdüğü uygulamalar ön plana alınmaktadır. Yeni eğitim yaklaşımları, çağdaş eğitim anlayışından hareketle, öğrencileri pasif ve alıcı konumdan çıkararak araştıran, sorgulayan, yapan, değerlendiren ve yorumlayan, bunun sonucunda da hedeflenen bilgiye erişen bireyler hâline getireceğini iddia etmektedir. Özbay, söz konusu beceri ve bilgi alanlarının Türkçe öğretiminde bir bütün olarak ele alınıp bireylere kazandırılması gerektiğini vurgulamakta, bu nedenle yeni eğitim yaklaşımlarından faydalanılması gerektiğini belirtmektedir.

Kitabın yazılış amacı, bilim dünyasında gerçekleşen ve eğitim sistemini etkilemiş olan yeniliklerin Türkçe öğretimine aktarılmasıdır. Bu amaçla kitapta, akran eğitimi, beyin araştırmalarına dayalı öğrenme, bilgisayar destekli öğretim, internet tabanlı öğretim, iş birliğine dayalı öğrenme ve proje tabanlı öğrenme ele alınmış, bunların Türkçe öğretiminde uygulanış biçimleri gösterilmiştir.